

Аляксандр Квяткоўскі, старшы выкладчык кафедры метадыкі выкладання інтэграваных школьных курсаў Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя М.Танка

Часопіс “Роднае слова” №1, 2020

Рыхтуемца да цэнтралізаванага тэсціравання

Арфаграфія

(заданні для самастойнага выканання)

Правапіс а, э, о, ы

№1. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску пішацца літара **а**:

- 1) р...данаселены;
- 2) поч...рк;
- 3) ш...птаць;
- 4) бухгалт...р;
- 5) ц...нтральны.

№2. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **а**:

- 1) г...ласы;
- 2) в...дараспыленне;
- 3) прынт...р;
- 4) р...менны;
- 5) ц...лафан.

№3. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **а**:

- 1) літ...ратура;
- 2) інж...нер;
- 3) ...канамічны;
- 4) ш...лясець;
- 5) ш...рапячаны.

№4. Адзначце словы, у якіх падкрэслены галосны ўзнік на месцы націску о, э ў выніку змены націску:

- 1) шаўковы;
- 2) літара;
- 3) радзець;
- 4) шчаслівы;
- 5) страляць.

№5. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **ы**:

- 1) ябл...невы;
- 2) гл...таць;
- 3) лод...р;
- 4) самб...;
- 5) др...ўляны.

№6. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **ы**:

- 1) др...васек;
- 2) пл...ўчыха;
- 3) д...стрыб’ютар;

4) характ...р;

5) ш...дэўр.

№7. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **ы**:

1) дыр...жор;

2) кач...рга;

3) др...мучы;

4) д...таль;

5) ж...ніцьба.

№8. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **э**:

1) інт...лект;

2) абар...ген;

3) ж...стыкуляцыя;

4) пр...вілея;

5) зар...ва.

№9. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **э**:

1) акс...суар;

2) акад...мічны;

3) п'ед...стал;

4) с...кратар;

5) адр...с.

№10. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **э**:

1) р...дканаселены;

2) поч...рк;

3) ш...птаць;

4) бухгалт...р;

5) ц...нтральны.

№11. Адзначце правільна напісаныя словы:

1) рэкорд;

2) дражаць;

3) бессардэчны;

4) пачарнець;

5) інтарвал.

№12. Адзначце правільна напісаныя словы:

1) верацяно;

2) прынтэр;

3) лопух;

4) краіць (хлеб);

5) раклама.

№13. Адзначце правільна напісаныя словы (спалучэнні слоў):

1) зусім разныя;

2) цэгляны;

3) лідар;

4) жэмчужына;

5) глыбіня.

№14. Адзначце словы, у напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) шэдэўр;
- 2) мосты;
- 3) характарыстыка;
- 4) дэлегацыя;
- 5) праглануць.

№15. Адзначце словы, у напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) менеджэр;
- 2) халады;
- 3) рэдкаваты;
- 4) дымантаж;
- 5) кватарант.

Адказы

№1—3, 4	№6—1, 2, 3	№11—1, 3, 4
№2—1, 3, 4	№7—1, 3	№12—1, 3
№3—1, 4	№8—1, 3	№13—3, 5
№4—1, 3, 5	№9—1, 2, 3	№14—2, 5
№5—1, 2	№10—1, 5	№15—1, 3, 4

Правапіс е, ё, я

№1. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **е**:

- 1) пам...таць;
- 2) кал...ндары;
- 3) б...сцэнны;
- 4) с...нсацыя;
- 5) жнів...нь.

№2. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **е**:

- 1) сув...зіст;
- 2) н...высокі;
- 3) ...дловец;
- 4) Уздз...нскі (раён);
- 5) зал...мантаваць.

№3. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **е**:

- 1) с...мнаццаты;
- 2) кег...льбан;
- 3) Пал...сціна;
- 4) б..з цябе;
- 5) чэл...дзь.

№4. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **е**:

- 1) м...нтуз;
- 2) кубін...ц;
- 3) выл...чыць;
- 4) л...снічоўка;
- 5) зав...зь.

№5. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **я**:

- 1) перас...ленец;

- 2) гал...рэя;
- 3) вы...зджаць;
- 4) с...мсот;
- 5) г...рбарый.

№6. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **я**:

- 1) зв...рынец;
- 2) выб...гчы (на вуліцу);
- 3) запл...таць (косы);
- 4) ал...горыя;
- 5) дац...мна (працаваць).

№7. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **я**:

- 1) м...тал;
- 2) нап...рэдадні;
- 3) н...бесны;
- 4) пан...дзелак;
- 5) персп...ктыва.

№8. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба пісаць літару **я**:

- 1) кал...іна;
- 2) зн...вага;
- 3) зн...важаць;
- 4) в...ранда;
- 5) с...ржант.

№9. Адзначце словы, у якіх на месцы пропускаў трэба два разы пісаць літару **е**:

- 1) в...ц...р;
- 2) в...л...чыня;
- 3) пав...с...ліцца;
- 4) в...с...лосць;
- 5) м...дзв...дзяня.

№10. Адзначце словы, у якіх на месцы пропускаў трэба два разы пісаць літару **е**:

- 1) (тры) ц...ц...рукі;
- 2) ц...ц...рук;
- 3) ц...ц...рка;
- 4) л...б...дзіны;
- 5) п...рп...ндыкулярны.

№11. Адзначце словы, у якіх ёсць каранёвая літара **я**:

- 1) мяккі;
- 2) збярог;
- 3) залямантаваць;
- 4) падмятаць;
- 5) святочны.

№12. Адзначце словы, у якіх падкрэсленая галосная ў першым складзе перад націскам пераходзіць у **я**:

- 1) забетаніраваць;

- 2) клѐн;
- 3) Пѐтр;
- 4) дзевяць;
- 5) метафарычны.

№13. Адзначце выпадкі правільнага чаргавання галосных:

- 1) далячынь—у далечыні;
- 2) сем—сямнаццаць;
- 3) метр—мятровы;
- 4) каляндар—у календары;
- 5) меладычны—мялодыя.

№14. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) снягіры;
- 2) генетыка;
- 3) еравізацыя;
- 4) бяз нас;
- 5) бясшумны.

№15. Адзначце словы, у напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) поес;
- 2) веелка;
- 3) крывёю;
- 4) ястраб;
- 5) зелянь.

Адказы

№1—2, 4, 5

№6—1, 3, 5

№11—1, 3, 5

№2—2, 4

№7—2, 3, 4

№12—2, 3, 4

№3—2, 3, 4

№8—1, 2, 5

№13—1, 2, 4

№4—2, 3, 4

№9—1, 5

№14—1, 3, 4

№5—1, 3

№10—1, 5

№15—1, 2, 5

Праваніс у/ў

№1. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх на месцы пропуску трэба ўставіць ў (нескладовае):

- 1) опі...м;
- 2) ска...т;
- 3) ка...чук;
- 4) новая ...нія;
- 5) кантрольна-...ліковы.

№2. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх на месцы пропуску трэба ўставіць ў (нескладовае):

- 1) кла...нада;
- 2) у газеце "Звязда" ...памінаецца;
- 3) Дубоўка ...ладзімір;
- 4) Аб'яднанне "Інтэграл" ...знагародзілі;
- 5) со...с.

№3. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх на месцы пропуску трэба ўставіць ў (нескладовае):

- 1) спяваў песню “Цячэ вада ў ярок” ...краінскі калектыў;
- 2) туркменскія студэнты ...ражаны;
- 3) бакала...р;
- 4) спяваць ва ...нісон;
- 5) зноў ...спомніўся.

№4. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх на месцы пропуску трэба пісаць ў (нескладовае):

- 1) га...птвахта;
- 2) ба...л;
- 3) па-...чарашняму;
- 4) Галіна ...льянава;
- 5) натары...с.

№5. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх на месцы пропуску трэба пісаць у (складовае):

- 1) крык “...ра”;
- 2) а...торак;
- 3) двое...ладдзе;
- 4) Алата...;
- 5) гэта ...нікальна.

№6. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх на месцы пропуску трэба пісаць у (складовае):

- 1) мане...ры;
- 2) пентха...с;
- 3) сусед-...збек;
- 4) Барна...л;
- 5) ла...сан.

№7. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх на месцы пропуску трэба пісаць у (складовае):

- 1) Ала ...ладзіміраўна;
- 2) жанчына-...дава;
- 3) па...метра;
- 4) А...доця;
- 5) ліноле...м.

№8. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх на месцы пропуску трэба пісаць у (складовае):

- 1) над ...сім светам;
- 2) уніз-...верх;
- 3) на ...ральскіх гарах;
- 4) жылі ...згодзе;
- 5) Вячасла....

№9. Адзначце словы (спалучэнні слоў), пры напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) тэрапеўт;

- 2) Аўстрыя;
- 3) вернікі-уніяты;
- 4) пастаянная урбанізацыя
- 5) клоун.

№10. Адзначце словы (спалучэнні слоў), пры напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) купіў учора;
- 2) вакуумная ўпакоўка;
- 3) палі і ўзгоркі;
- 4) Люблінская ўнія;
- 5) мададая фраў.

Адказы

№1—2, 3, 5

№4—1, 3

№7—1, 5

№2—1, 2

№5—1, 4

№8—1, 2, 3

№3—2, 3, 4

№6—2, 3, 4

№9—3, 4, 5

№10—4, 5

Правіпіс мяккага знака. Ужыванне апострафа і раздзяляльнага мяккага знака

№1. Адзначце словы са змякчальным мяккім знакам:

- 1) васьмёрка;
- 2) восень;
- 3) Ільнічна;
- 4) станьце;
- 5) трыльён.

№2. Адзначце словы з раздзяляльным мяккім знакам:

- 1) возьме;
- 2) налье;
- 3) Касьянавіч;
- 4) парцьеры;
- 5) ледзьве.

№3. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску пішацца мяккі знак:

- 1) цюмен...скі;
- 2) пабол...шыць;
- 3) малакроў...е;
- 4) В...етнам;
- 5) гіл...яціна.

№4. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх на месцы пропуску пішацца мяккі знак:

- 1) рамен...чык;
- 2) ал...янс;
- 3) аб...яднанне;
- 4) Паддуб...е;
- 5) памен...шыць удвая.

№5. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх на месцы пропуску пішацца мяккі знак:

- 1) суб...ект;
- 2) бракан...ер;
- 3) аген...чык;
- 4) саф...ян;
- 5) прыехаць у гос...ці.

№6. Адзначце словы, у якіх мяккі знак не пішацца:

- 1) нос...біт;
- 2) кудыс...ці;
- 3) старажытнас...ці;
- 4) іл...няны;
- 5) с...вежы.

№7. Адзначце словы, у якіх мяккі знак не пішацца:

- 1) пан...сіён;
- 2) восем...сот;
- 3) шэс...цьдзясят;
- 4) проц...ма;
- 5) дастан...це.

№8. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба ставіць апостраф:

- 1) дзет...яслі;
- 2) трох...ярусны;
- 3) з...ымправізаваць;
- 4) суб...ектыўны;
- 5) між...ірыгацыйны.

№9. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба ставіць апостраф:

- 1) звыш...імклівы;
- 2) сен...ёр;
- 3) мыш...як;
- 4) неад...емны;
- 5) двух...элементны.

№10. Адзначце словы, у якіх на месцы пропуску трэба ставіць апостраф:

- 1) сям...я;
- 2) манпанс...е;
- 3) раўнапраў...е;
- 4) Об...ю;
- 5) д...ябал.

№11. Адзначце правільна напісаныя словы:

- 1) Софья;
- 2) мнагаводдзе;
- 3) Прымор'е;
- 4) цвёрдды;
- 5) пісьменнік.

№12. Адзначце правільна напісаныя словы:

- 1) прэмьера;
- 2) перамір'е;
- 3) снежаньскі;
- 4) свежасьці;
- 5) натхненне.

№13. Адзначце словы, пры напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) астраханьскі;
- 2) батоньчык;
- 3) жменька;
- 4) дзьмухавец;
- 5) пельмені.

№14. Адзначце словы, пры напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) струменчык;
- 2) вішанка;
- 3) ільдзіна;
- 4) сцвярджаць;
- 5) шмат'ёмісты.

№15. Адзначце словы, у якіх пры перакладзе на беларускую мову пішацца раздзяляльны мяккі знак:

- 1) Соловьёв;
- 2) миллион;
- 3) Ульяновна;
- 4) Сырдарья;
- 5) гладью.

№16. Адзначце словы, у якіх пры перакладзе на беларускую мову мяккі знак не пішацца:

- 1) Обь
- 2) уменьшить;
- 3) черешенка;
- 4) резьба;
- 5) комсомольский.

№1—1, 2, 4

№2—2, 3, 4

№3—2, 5

№4—1, 2

№5—2, 3

Адказы

№6—3, 5

№7—1, 2, 3

№8—2, 4

№9—3, 4

№10—1, 4, 5

№16—1,2

№11—2, 3, 5

№12—2, 3, 5

№13—1, 2

№14—1, 2

№15—2, 3

Правапіс падоўжаных зычных

№1. Адзначце словы, у якіх адбываецца падаўжэнне ўказаных зычных:

- 1) А(лл)а;

- 2) а(лл)егорыя;
- 3) гру(пп)а;
- 4) Жа(нн)а;
- 5) вясе(лл)е.

№2. Адзначце словы, у якіх адбываецца падаўжэнне ўказаных зычных:

- 1) то(нн)а;
- 2) каме(нн)е;
- 3) збаве(нн)е;
- 4) І(нн)а;
- 5) Ме(кк)а.

№3. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх адбываецца падаўжэнне і пішуцца падвойныя літары:

- 1) трыццац...ю;
- 2) радасц...ю;
- 3) нясві...жскі;
- 4) апалае лісц...е;
- 5) павуцін...е.

№4. Адзначце словы, у якіх адбываецца падаўжэнне і пішуцца падвойныя літары:

- 1) праж...скі;
- 2) збаж...ына;
- 3) збож...а;
- 4) дзевятнаццац...ю;
- 5) сям...ю (творны склон лічэбніка сем).

№5. Адзначце словы, дзе няма падаўжэння і пішацца адна зычная літара:

- 1) двуко(с)е;
- 2) маладос(ц)ю;
- 3) Ге(н)адзій;
- 4) жы(ц)ё;
- 5) чэ(ш)скі.

№6. Адзначце словы, дзе няма падаўжэння і пішацца адна зычная літара:

- 1) ма(с)аж;
- 2) прыпе(ч)ак;
- 3) запе(ч)а;
- 4) Адэ(с)а;
- 5) Ната(л)я.

№7. Вусна перакладзіце словы на беларускую мову. Адзначце тыя, у якіх адбываецца падаўжэнне зычных:

- 1) восемнадцатью;
- 2) примадонна;
- 3) сказанный;
- 4) касса (билетная);
- 5) девятью.

№8. Вусна перакладзіце словы на беларускую мову. Адзначце тыя, у якіх адбываецца падаўжэнне зычных:

- 1) комиссия;
- 2) волнение;
- 3) полесский;
- 4) Полесье;
- 5) Илья.

№9. Адзначце правільна напісаныя словы:

- 1) васьмью;
- 2) у распаччы;
- 3) шасцю;
- 4) мана (нябесная);
- 5) галлё.

№10. Адзначце правільна напісаныя словы:

- 1) Краснаполе;
- 2) трынаццацю;
- 3) Аксіння;
- 4) Оббю;
- 5) сумессю.

Адказы

№1—4, 5

№6—1, 2, 4

№2—2, 3, 5

№7—1, 2, 5

№3—1, 5

№8—2, 4

№4—3, 4

№9—3, 5

№5—2, 3, 5

№10—2, 3, 5

Праваніс спалучэнняў галосных у запазычаных словах

№1. Адзначце словы, у якіх трэба ўставіць спалучэнне *іё*:

- 1) акс...ма;
- 2) панс...н;
- 3) лег...н;
- 4) арх...лаг;
- 5) бібл...тэка.

№2. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у якіх трэба ўставіць спалучэнне *ія*:

- 1) пенс...нер;
- 2) міл...рд;
- 3) арганізац...свята;
- 4) б...графія пісьменніка;
- 5) цікавіцца арх...логіяй.

№3. Адзначце словы, у якіх трэба ўставіць літару *ё*:

- 1) Ла...ла;
- 2) ра...ніраванне;
- 3) Капыльскі ра...н;
- 4) ма...нэз;
- 5) ...гурт.

№4. Адзначце правільна напісаныя словы:

- 1) акардэён;
- 2) феядалізм;
- 3) мемарыал;
- 4) феерверк;
- 5) аўкцыён.

№5. Адзначце правільна напісаныя словы:

- 1) дэгустацыя;
- 2) Нью-Ёрк;
- 3) метэазводка;
- 4) пансіанат;
- 5) йодаформ.

№6. Адзначце словы (спалучэнні слоў), пры напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) фразіалагічны слоўнік;
- 2) гладзіёлус;
- 3) відэаканферэнцыя;
- 4) трыя віяланчалістаў;
- 5) харэаграфічнае вучылішча.

№7. Адзначце словы (спалучэнні слоў), пры напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) кандыцыанер;
- 2) кітайскі іерогліф;
- 3) хрысціянін;
- 4) царкоўная іерархія;
- 5) згубіць арыянцір.

№8. Адзначце словы, пры перакладзе якіх на беларускую мову трэба пісаць літару **я**:

- 1) плеяда;
- 2) саквож;
- 3) йатіраваны;
- 4) районный;
- 5) майор.

Адказы

№1—1, 2, 3

№5—1, 2, 3

№2—1, 4

№6—1, 2

№3—1, 3, 5

№7—1, 5

№4—4, 5

№8—1, 2, 3

Правапіс некаторых спалучэнняў зычных

№1. Адзначце правільна напісаныя словы:

- 1) капусны;
- 2) баластны;
- 3) Шмідт;
- 4) ціснуць;
- 5) маштаб.

№2. Адзначце правільна напісаныя словы:

- 1) бразнуць;
- 2) Гумбальт;
- 3) брушчатка;
- 4) хрысціцца;
- 5) колькастны.

№3. Адзначце правільна напісаныя словы:

- 1) васчыць;
- 2) хрышчоны;
- 3) посны;
- 4) гусчар;
- 5) абвесны.

№4. Адзначце словы, у напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) урымсціцца;
- 2) Рэмбрандт;
- 3) сардэчны;
- 4) капусны;
- 5) праяздны.

№5. Адзначце словы (спалучэнні слоў), у напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) усчуванне матуліна;
- 2) рашчыніць пірог;
- 3) бразгнуць клямкай;
- 4) расаднік грыпу;
- 5) аванпосны.

№6. Адзначце словы (спалучэнні слоў) пры напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) стаяць на ростанях;
- 2) дамы міласэрднасці;
- 3) вустны экзамен;
- 4) майскае сонца;
- 5) чалавечае шчасце.

Адказы

№1—1, 4, 5

№4—2, 5

№2—1, 2, 4

№5—1, 3, 4

№3—2, 3, 5

№6—2, 3

Прыстаўныя зычныя і галосныя гукі

№1. Адзначце словы, у якіх ёсць прыстаўныя галосныя або зычныя:

- 1) імчацца;
- 2) імператар;
- 3) наводдалек;
- 4) іскра;
- 5) ворыва.

№2. Адзначце словы, у якіх няма прыстаўных гукаў:

- 1) аблічча;
- 2) аркестр;
- 3) водпуск;
- 4) вузел;
- 5) востры.

№3. Устаўце, дзе трэба, і:

- 1) на ...льдзіне;
- 2) вока...мгненна;
- 3) за...ржаць;
- 4) зёран ...льняных;
- 5) увесь дзень ...мжэла.

№4. Адзначце словы, у якіх пры перакладзе на беларускую мову пішуцца прыстаўныя гукі:

- 1) урожай;
- 2) остроносый;
- 3) урна;
- 4) Обь;
- 5) паўтина.

№5. Адзначце словы, у якіх пры перакладзе на беларускую мову не пішуцца прыстаўныя гукі:

- 1) Наум;
- 2) Урал;
- 3) заострить;
- 4) офис;
- 5) ураган.

№6. Адзначце правільна напісаныя словы:

- 1) заўшніца;
- 2) устрыца;
- 3) угаманіцца;
- 4) завочны;
- 5) востраў.

№7. Адзначце словы, пры напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) войска;
- 2) наоодаль;
- 3) Ворша;
- 4) навобмацак;
- 5) вулей.

№8. Адзначце словы (спалучэнні слоў), пры напісанні якіх дапушчаны арфаграфічныя памылкі:

- 1) памчацца наперад;
- 2) вельмі заікацца;
- 3) уражаны воперай;
- 4) заімглёная далеч;
- 5) куслівыя осы.

Адказы

№1—1, 3, 5
№2—1, 2
№3—4, 5
№4—2, 5

№5—2, 4, 5
№6—3, 4, 5
№7—2, 3
№8—3, 4, 5

Спіс выкарыстанай літаратуры

1. *Бадзевіч, З.І. і інш.* Курс беларускай мовы : вуч.выд./ З. І. Бадзевіч і інш.—Мінск : Універсітэцкае, 1996.—654 с.
2. *Валочка, Г.М. і інш.* Беларуская мова : вучэбны дапаможнік для 10 класа ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання / Валочка Г.М. і інш.—Мінск : Нацыянальны інстытут адукацыі, 2016.—240 с.
3. *Валочка, Г.М. і інш.* Беларуская мова : вучэбны дапаможнік для 11 класа ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання / Валочка Г.М. і інш.—Мінск : Нацыянальны інстытут адукацыі, 2016.—256 с.
4. *Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі.*—Мінск : Нацыянальны цэнтр прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь, 2010.—144с.
5. *Сіўковіч, Г.М.* Беларуская мова ў пытаннях і адказах : вуч.дапам./ Сіўковіч Г.М.—Мінск : Аверсэв, 2015.—765 с.